

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ

Αντικείμενο της παρούσας μελέτης αποτελεί η εξέταση και αξιολόγηση των προβλημάτων, που οι κρατούμενες στις Γυναικείες Φυλακές της χώρας αντιμετωπίζουν σε σχέση με την κοινωνική και επαγγελματική τους επανένταξη. Ειδικότερα δε εξετάζονται τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν για τη διατήρηση των οικογενειακών σχέσεων και δεσμών, κυρίως με τους συντρόφους και τα παιδιά τους, αλλά και με το ευρύτερο κοινωνικό και εργασιακό τους περιβάλλον.

Από ποικίλες έρευνες στην Ελλάδα και διεθνώς, προκύπτει ότι ο ποινικός εγκλεισμός, ως θεσμός στερητικός της ελευθερίας, επηρεάζει άμεσα την οικογενειακή και επαγγελματική ζωή των κρατουμένων, τόσο κατά τη διάρκεια της φυλάκισης όσο και μετά την απόλυσή τους. Δημιουργεί ρήγμα στις προσωπικές και κοινωνικές τους σχέσεις, στο βαθμό που αυτές προϋποθέτουν μια ενεργητική ενασχόληση εκ μέρους των κρατουμένων, για να διατηρηθούν και να αντέξουν τις αρνητικές συνέπειες του στίγματος, αλλά και της φυσικής απομάκρυνσης, για μικρά ή μεγάλα χρονικά διαστήματα. Επιπλέον, ο εγκλεισμός δυσχεραίνει την επιστροφή στην αγορά εργασίας και υποθάλπει την υποτροπή.

Η συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής ανδρών και γυναικών αποτελεί γενική αρχή του Κοινοτικού Δικαίου και μάλιστα με αυξημένη ισχύ, σε σχέση με το παράγωγο Κοινοτικό Δίκαιο. Η αρχή αυτή, ακόμη, συμπληρώνει, κατά μία έννοια, την αρχή της ισότητας και των ίσων ευκαιριών μεταξύ των δύο φύλων.

Στην παρούσα μελέτη προσδώσαμε στην έννοια της οικογενειακής συμφιλίωσης και μια νέα σημασία, αυτή της διατήρησης και σύσφιξης των οικογενειακών δεσμών μέσα και έξω από τη φυλακή.

Η μελέτη εστιάζει στα εξής θέματα:

Στο πρώτο κεφάλαιο διευκρινίζεται η έννοια της κοινωνικής επανένταξης. Στο δεύτερο κεφάλαιο εξετάζεται η ελληνική νομοθεσία καθώς και διεθνή κείμενα, που αφορούν στο σωφρονιστικό σύστημα. Επικεντρώνεται στην κοινωνική και επαγγελματική επανένταξη των γυναικών κρατουμένων από τη σκοπιά της νομοθεσίας και, ιδιαίτερα, σε θεσμούς που τις προάγουν, όπως της οικογένειας, της επικοινωνίας, της εκπαίδευσης και της εργασίας. Το τρίτο κεφάλαιο εξετάζει τις συνθήκες κράτησης και τα προβλήματα που οι γυναίκες κρατούμενες αντιμετωπίζουν στις Γυναικείες Φυλακές Κορυδαλλού, καθώς και θέματα επικοινωνίας τους με τον έξω κόσμο. Το τέταρτο κεφάλαιο αναφέρεται γενικά στο θεσμό της οικογένειας και ειδικότερα στην οικογένεια των γυναικών κρατουμένων και στις σχέσεις τους με αυτήν. Το πέμπτο κεφάλαιο επικεντρώνεται στην επαγγελματική επανένταξη των γυναικών κρατουμένων και ιδιαίτερα στους θεσμούς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της μετασωφρονιστικής υποστήριξης, οι οποίοι και την προετοιμάζουν. Τέλος, επιχειρείται η εξαγωγή συμπερασμάτων και η διατύπωση προτάσεων κοινωνικής πολιτικής, παρατίθεται δε και η σχετική βιβλιογραφία.

Η μελέτη βασίστηκε, από πλευράς μεθόδου, στη διερεύνηση ελληνικής, κυρίως, αλλά και ξένης βιβλιογραφίας, σχετικά με:

- α) στατιστικά στοιχεία πρόσφατων και παλαιότερων ερευνών (δημοσιευμένων και αδημοσίευτων),
- β) ποιοτικά δεδομένα και πορίσματα μελετών,
- γ) ελληνικά και διεθνή νομοθετήματα (όπως ο Σωφρονιστικός Κώδικας, εισηγητικές και αιτιολογικές εκθέσεις, προτάσεις κοινοβουλευτικών επιτροπών, διεθνή κείμενα, κ.λπ.) και, τέλος,
- δ) ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα που προέκυψαν από δύο ημικατευθυνόμενες συνεντεύξεις με την Προϊσταμένη της Κοινωνικής Υπηρεσίας των Γυναικείων Φυλακών Κορυδαλλού, τα οποία και ενσωματώθηκαν στο κείμενο.